

Uredništvo - uprava: Ljubljana,
Kopitarjeva 6, Telefon 4001-4004Mesečna naročnina 18 Kr, za ino-
zemstvo 31/50 lit.Ček, rač.: Ljubljana 10.650 za
naročnino in 10.349 za inserate

SLOVENEC

Naročite se čimprej na
»SLOVENEV KOLEDAR«
da ne boste ostali brez njega!

NOVEMBER 1943

20
SOBOTA

Fortdauer der Schlacht an der Ostfront

Sowjetangriffe im Dnjepr-Bogen schwächer - Deutscher Gegenangriff bei Kiew schreitet fort - Hohe Verluste der Bolschewisten im Raum Smolensk - Drei Inseln bei Leros besetzt: Waffenstreckung der Badoglio-Truppen und grosse Beute - 46 feindliche Bomber abgeschossen

DNB Aus dem Führerhauptquartier, 19. November. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Im grossen Dnjepr-Bogen griff der Feind bei anhaltendem Regenwetter gestern nur mit schwächeren Kräften an. Er wurde überall abgewiesen. Auch bei Tscherkassy blieben mehrere Angriffe und Übersetzungsversuche des Feindes erfolglos.

Durch zahlreiche heftige aber vergebliche Angriffe im Kampfgebiet von Kiew versuchten die Sowjets das Fortschreiten des deutschen Gegenangriffes zu unterbinden. Unsere Truppen brachen den harten Widerstand des Feindes, erweiterten in kühnen Vorstössen ihren Angriffserfolg und nahmen eine Anzahl vom Feinde zäh verteidigter Ortschaften. Im Raum von Korosten dauern die erbitterten Kämpfe unvermindert an.

Im Abschnitt von Retschiza kam es ebenfalls zu anhaltenden harten Kämpfen. Starke feindliche Vorstösse wechselten mit wichtigen eigenen Gegenangriffen.

Westlich Smolensk vereitelten unsere bewährten Divisionen auch gestern alle mit überlegenen Kräften unternommenen Durchbruchsangriffe der Sowjets und fügten dem Feind wiederum hohe Menschen- und Panzerverluste zu.

Südwestlich Nowel wurden einige aus dem Einbruchraum vorstossende feindliche Abteilungen zum Kampf gestellt und nach zum Teil harten Kämpfen zersprengt.

An der erfolgreichen Abwehr des feindlichen Ansturmes westlich und nordwestlich Smolensk haben das zweite Bataillon des Grenadier-Regiments (mot.) 119 unter Führung von Major Nagengast, die sächsische vierzehnte Infanterie-Division unter Führung von Generalmajor Flörke und die ostpreussische 205. Infanterie-Division unter Führung von Generalleutnant Witter hervorragenden Anteil.

In Süditalien verlief der Tag, abgesehen von lebhaften Vorpostengefechten im Ostabschnitt der Front, im Allgemeinen ruhig.

Im Ägäischen Meer stiessen leichte deutsche Seestreitkräfte gestern gegen die nördlich und nordwestlich Leros gelegenen Inseln Lipsos, Patmos und Nicaria vor. Sie zwangen die badogliohörige italienische Besatzung dieser Inseln zur Waffenstreckung und brachten umfangreiche Beute ein.

Feindliche Fliegerverbände griffen am gestrigen Tage norwegisches Gebiet und in der vergangenen Nacht mehrere Orte in West- und Norddeutschland, darunter auch die Reichshauptstadt an. Grössere Schäden werden aus Mannheim gemeldet. Die Bevölkerung hatte geringe Verluste. Luftverteidigungskräfte vernichteten nach bisher vorliegenden Meldungen 46 britisch-nordamerikanische Bomber.

Deutsche schwere Kampfflugzeuge bombardierten in der Nacht zum 19. November Einzelziele im Stadtgebiet von London.

Bitka na vzhodnem bojišču traja naprej

Sovjetski napadi v Dnjeprovem loku slabotnejši - Nemški protinapad pri Kijevu napreduje - Visoke boljševiske izgube na področju Smolenska - Pri Lerosu zasedeni trije otoki: Badoglijeve čete položile orožje, zajet velik plen 46 sovražnikovih bombnikov sestreljenih

Führerjev glavni stan, 19. nov. DNB. Vrhovno poveljstvo nemških oboroženih sil javlja:

V velikem Dnjeprovem loku je večer napadal sovražnik pri stalnem deževnem vremenu zgolj s slabotnejšimi silami. Povsod je bil odbit. Tudi pri Čerkasiju je ostalo več sovražnih napadov in poskusov prehoda brezuspešnih.

S številnimi srditimi, toda brezuspešnimi napadi na bojišču pri Kijevu so skušali Sovjeti preprečiti napredovanje nemškega protinapada. Naše čete so zlo-milote trd sovražni odpor, razširile v smelem sunku svoj napadalni uspeh in zavzele večje število od sovražnika žilavo branjenih krajev. Na področju pri Korostenju se nadaljujejo ogorčeni boji z nezmajano silovitostjo.

Na odseku pri Rečici je prišlo prav tako do hudih bojov, ki neprenehoma trajajo. Močni sovražni sunki so se menjali z našimi srditimi protinapadi.

Zahodno od Smolenska so naše divizije, ki so se doslej odlikovale, preprečile tudi večer vse z nadmočnimi silami podvzete sovjetske napade za prodor in so ponovno priznale sovražniku velike izgube v ljudeh in oklepniki.

Jugozahodno od Nereva so bili napadeni nekateri iz vdornega področja prodirajoči sovražni oddelki in po deloma hudih bojih razpršeni.

Pri uspešni obrambi sovražnega nava-lapadno in severozahodno od Smolenska je treba posebej pohvaliti zasluge drugega bataljona 119. (mot.) grenadirskega polka pod vodstvom majorja Nagengasta, 14. saško pehotno divizijo pod vodstvom generalnega majorja Flörkerja in 205. vzhodno-prusko pehotno divizijo pod poveljstvom generalnega poročnika Hitterja.

V južni Italiji je razen živahnih spopadov prednih straž na vzhodnem odseku bojišča dan razmeroma mirno potekel.

V Egejskem morju so napadle lahke nemške pomorske sile večerj severno in severozahodno od Lerosa ležeče otoke Lipsos, Patmos in Nicaris. Prilile so Badogliu pripadajoče italijanske posadke k položiti orožja ter so zajele obsežen plen.

Sovražne letalske jate so večerj napadle norveško ozemlje. V pretekli noči pa več krajev v zapadni in severni Nemčiji, med njimi tudi državno prestolnico. Večjo škodo jallajo iz Mannheim. Prebivalstvo je imelo majhne izgube. Silne protiletalske obrambe so uničile po do sedaj dospelih vesteh 46 britansko-severnoameriških bombnikov.

Nemška težka bojna letala so bombardirala v noči na 19. november posamezne cilje na področju mesta Londona.

»Nemčija je močna in gotova zmage«

Buenos Aires, 19. nov. DNB. Večernik »Razon« priobčuje na vidnem mestu izjavo nekakega pravkar iz Nemčije se vrnivšega članskega diplomata. Po tej izjavi je Nemčija izredno močna. Zavezniki naj se ne predajajo nikakim utvaram o skorajšnjem koncu vojne. Nemški narod ve dobro, da se nahaja v totalni vojni in je pripravljen in odločen, da se bori do končne zmage. Narod in vojska stojita trdno za Führerjem. Nikoli se v Nemčiji ne bo pripetilo kaj sličnega kot v Italiji.

Tudi neugodne vesti sprejema prebivalstvo z neomajnim mirom in trdnim zaupanjem v zmago. Navzlic deloma prav težkim bombardiranjem gre življenje v Nemčiji svojo normalno pot. Nemški delavec je preveč discipliniran, da bi sabotiral vojne napore naroda. Tudi inozemski delavci ne predstavljajo nikakega problema. Življenjski pogoji so v ostalem še vedno isti kot pred enim letom in oskrba z živili je zadostna.

Odgovor sobranja na prestolni govor

Sofija, 19. nov. DNB. Komisija sobranja, poverjena s sestavo odgovora na prestolni govor, je v četrtek na svoji seji končala z besedilom tega odgovora. V tem odgovoru, ki bo predložen v četrtek sobranju v odobritev, se v uvodu spominja pokojnega vladarja. Nato pa pravi med drugim:

»Bolgarski narodni poslanci se strinjajo, da vlada za ohranitev mira na Balkanu nadaljuje zunanjo politiko po dosedanjih smernicah, kajti njen namen je, čuvati bolgarske koristi in utrjevati edinstvo bolgarskega naroda, kar pa bo do-seženo s pomočjo velikomemkega Reicha in njegovih zaveznikov ter s številnimi žrtvami, ki jih je bolgarski narod že pri-speval v svojem boju. Vlada naj stori vse, da ohrani notranji red in naj pri slehernem poskusu, od koder koli uto-gne pritisk, ogrožati mir v državi, uporabi najstrožje ukrepe. Narodni poslanci bodo vse te ukrepe odobrili. Narodni poslanci z veseljem vidijo, da stoji vojska hrabro na straži in da je pripravljena braniti meje zedinjene Bolgarske.«

V tem odgovoru nato poudarjajo, da so poslanci pripravljeni podpirati finančno politiko vlade, da bo tako lahko ugodno potrebam države in narodne obrambe za nadaljevanje vojne. Po končani debati bo odgovor na prestolni govor izročen regentcu.

Švedski tisk proti sovjetski politiki

Stockholm, 19. nov. DNB: Od moskovske konference stalno naraščajo posebno v švedskem podeželskem tisku glasovi, ki izražajo kritiko in pridržke nasproti Sovjetski zvezi in to prav posebno kritiko njene politike napram majhnim sosodnjim državam. Pri tem deloma tudi omenjajo vedno bolj jasno izročitev Evrope Sovjetski zvezi. V zadnjih dneh so v švedski komentirali močno upoštevano izjavo sovjetskega poslanika Umanskija, po kateri smatra Sovjetska zveza bivšo demarkacijsko črto v Poljski za svojo zapadno mejo, da so zapadne sile bolj ali manj pristovoljno priznale sovjetske zahteve in da so se tako končno veljavno oddaljile od načel atlantske izjave.

Helsingborgs Dagbladet piše k temu: »Tudi če ne bi poznali točnega zgodovinskega razvoja orjaškega vzhodnega carstva, vendar takisto ne bi mogli po znanih nastopih Sovjetske zveze v zadnjih letih delati kakih brezskrbnih zaključkov. Popuščanje napram moskovski vladi se ni nikoli izkazalo kot uporabljivo, ker je s tem zgolj rastle njen tek.«

»Sydsvenska Dagbladet« piše: »Če podpisniki atlantske izjave ne bi spoštovali finske svobode in neodvisnosti, bi to pomenilo flagranten zlom njenih načel.«

»Nya Dagligt Allehand« piše, da je zelo verjetno, da so anglosanksonske sile na moskovski konferenci pristovoljno priznale sovjetske aspiracije na demarkacijsko črto iz leta 1939 kot mejo. Takšno priznanje pa bi pomenilo dokončni odstop od načel atlantske izjave.

Turčija hoče ostati nevtralna

Poročilo turškega zunanjega ministra pred parlamentarno skupino ljudske stranke o razgovorih z Edenom

Berlin, 18. nov. DNB. Ko se je po zaključku moskovske konference podal angleški zunanji minister v Kairo, da sporoči turškemu zunanjemu ministru izide konference, je kakor znano, celokupni angleški in ameriški tisk zagal prav topovski ogenj na Turčijo. Ugotavlja je, da je za Turčijo sedaj nastopil trenutek, da izpolnjuje svoje zavezniške dolžnosti, stopi v vojno. Turški tisk in turška javnost pa sta se takoj odločno zoperstavila temu hujskanju.

Ko se je turški zunanji minister po končanih razgovorih v Kairo vrnil, so uradno izjavili, da je bila med zavezniki zgolj izmenjava misli o sedanjem položaju, pri kateri je turški zunanji minister ponovno pojasnil zunanje politične smernice turške vlade.

V terek pa se je sestala parlamentarna skupina Ljudske stranke k tajni seji,

da sprejme poročilo zunanjega ministra o njegovih razgovorih z Edenom. Seji so prisostvovali tudi turški državni predsednik, ministrski predsednik in vsi člani vlade. Po končanem poročilu so bila posvetovanja, ki so bila po petih urah ob 20 za eno uro prekinjena in so se nadaljevala od 21 do pozno po polnoči. Ob 1.30 se je takoj po zaključku teh posvetovanj sestala neodvisna skupina Ljudske stranke, kateri je prav tako govoril zunanji minister. Tudi tega sestanka sta se udeležila državni poglavar in celokupna vlada. Izvajanja zunanjega ministra in nato sledeča debata sta bili končani ob 2.30. Anatolska agencija je še ponoči dala vsem jutranjkom uradno poročilo. Ob štirih jutraj so izšle prve izjave.

Prvo poročilo se glasi: »Dne 16. novembra ob 15.15 se je pod predsedstvom podpredsednika Hasana

Uspehi nemških lovcev v Sredozemlju

Berlin, 18. nov. DNB: V sredo so pri obrambi britanskih in severnoameriških napadov na letališča v južni Grčiji nemška lovška letala izvajala novo zmago. Sestrelila so z eno samo lastno izgubo 11 napadajočih letal.

Pri napadalnem poletu na sovražna letalska oporišča na Korziki so uničili nemški lovci na tleh dva težka bombnika in težko poškodovali še neko štirimotorno letalo.

Nova venezuelska vlada

Stockholm, 19. nov. DNB. Novo venezuelsko vlado sestavljajo sledeči ministri: Jose Nícomedes Rivas za notranje zadeve, Parra Perez za zunanje zadeve, Rodolfo Rojas za finance, Manuel Moran za mornarico in vojsko, Gustavo Herrera za javna dela, Rafael Vegas za prosveto, Feliks Lairret za zdravje, Angel Biaggini za poljedelstvo, Julijo Diez za promet.

Kratka poročila

Zagreb, 18. nov. DNB. Ob drugi obletnici ustanovitve ustaške ženske organizacije je imel Poglavin govor, v katerem je rekel med ostalimi: »Hrvat-ska dežela je velika, obširna in bogata ter je zmogla, da prehrani ne le šest, temveč 16 ali pa celo več milijonov ljudi.«

Madrid, 18. nov. DNB. Reuter poroča iz Beirut, da je britanski poslanik generalni major Spears izjavil za-stopnikom tiska, da je po razgovoru z generalom Catrouxom brzojavil britanski vladi svoje poročilo in da čaka na odgovor.

Bern, DNB. Kakor poroča diplomatski dopisnik »Timesa«, bo na moskovski konferenci sklenjena posvetovalna komisija pod imenom »Evropski odbor« v najkrajšem času priča poslovati v Londonu.

Sake sestala parlamentarna skupina Ljudske stranke, da prisostvuje poročilu turškega zunanjega ministra. Zunanji minister je v svojih izjavah pojasnil politični položaj glede na priobčene dokumente in poročila o moskovski konferenci. Nato je prešel na najvažnejšo točko dnevnega reda: na razgovore z angleškim zunanjim ministrom. Kakor je bilo že javljeno v komunikatu, izdanem v Kairu, so v prijateljskem in zavezništvu primernem načinu pregledali mednarodni položaj in obravnavali trgovinska vprašanja na osnovi zavezniške pogodbe med Turčijo in Anglijo. Pri tem je turški zunanji minister pojasnil zunanjepolitične smernice vlade in obravnaval vse obveznosti, ki izhajajo iz zavezništva. Parlamentarna skupina Ljudske stranke je, ko je dobila še vsa podrobna pojasnila, soglasno odobrila politično linijo stranke.

Druge poročilo se glasi: »Občni zbor neodvisne skupine turške Ljudske stranke se je v terek dne 16. novembra po končanem sestanku parlamentarne skupine Ljudske stranke sestel pod predsedstvom svojega podpredsednika in carigradskega poslanca Ali Rana Turhana. Po pojasnitih turškega zunanjega ministra in tem sledeči debati ter dodatnim izjavam prisotnega zunanjega ministra je skupščina odobrila zunanjo politiko, ki jo zasleduje turška vlada.«

Obe uradni poročili ne dajeja uradnih izjav turške vlade. Z zanimanjem in napetostjo so v politično zainteresiranih krogih opazovali izredno dolgo trajanje seje in seveda pripisovali veliko pozornost dolgi debati. Vendar pa sta poročili povzročila takojšnje popuščanje napetosti. Javnemu mnenju sta vili upanje v nadaljnji mirni razvoj. S tega stališča navajajo posebno oni odstavek prvega poročila, v katerem piše, da bo turška zunanja politika pri vsem svojem delovanju imela pred očmi obveznosti, izhajajoče iz zavezništva z Anglijo, toda tudi posledje ne bo ukrenila ničesar, kar bi bilo izven te pogodbe.

To priobčeno carigradske poročilo in obe uradni poročila potrjujejo, da sta parlamentarna skupina turške države stranke in opozicijska skupina soglasno odobrili pri razgovorih v Kairu zavzeto stališče turškega zunanjega ministra. Iz dejstva, da so osemurni seji parlamentarne skupine prisostvovali državni poglavar, ministrski predsednik in celokupna vlada, utegnemo razbrati, kako ogromen pomen so pripisovali tej odločilni seji.

V resnici se ni turška vlada niti trenutno obotavljala, da ne bi v polnem obsegu odobrila stališča zunanjega ministra v njegovih razgovorih z gospodom Edenom. Turška vlada je ponovno izjavila, da je ohranitev nevtralnosti osnovno načelo njene politike, načelo, ki ga ne bo nikoli iz oportunističnih presoj ali spreminjenega vojnega položaja žrtvovala. Najbolj poklicana usta so vedno znova poudarjale, da Turčija nima ničesar opraviti z vojno velesil in da nima nikakih vojnih ciljev ali teritorialnih želja, ki bi utegnil narediti tudi vatop njenega naroda in to vojno zaželen.

Če so se sedaj po štiriurni debati vsi najbolj poklicani zastopniki naroda postavili soglasno na stran vlade, potem je jasno, da gleda turški narod na tako obrazilno politiko svoje vlade kot na njegovim koristim najbolj primerno in da je odločen tudi v bodočnosti neovirano nadaljevati svojo politiko striktno nevtralnosti.

Obrambni protinapadi pri Kijevu

Berlin, 18. nov. DNB. Severnozahodno od Krivega Roga so pričeli boljševiski v jutranji zori 14. t. m. po hudem topniškem ognju s svojim tankovskim napadom na 20 km široki črti. Neka SS oklepna divizija je s protinapadom ustavila sovražni naval v ogorčenih borbah in vrgla prodirajoče sovražne dele nazaj, oziroma zajela njegovo vdore. Okrog 1000 boljševiskov, ki so prodrli do položajev nekake topniškega oddelka, je končno naletelo na srdit odpor topničarjev in z njimi bojujočih se grenadirjev, ki niso odstopili niti metra ozemlja in ki so boljševiske znova preprečili. Pri tem so sestrelili topničarji 6 sovjetskih oklepnikov. Na celotnem odseku divizije pa je zgubil sovražnik ta dan 55 oklepnikov. Prihodnjega dne so boljševiski znova zamenj navajali na glavno bojno črto. Oklepniki grenadirji so pustili, da so se boljševiski približali in so jih potem z osredotočenim obrambnim ognjem tak uničili, da so se trupla sovjetov kar kopičila pred nemškimi položaji. Do opoldanskih ur 13. novembra je uničila divizija še 17 nadaljnjih sovjetskih oklepnikov.

Tudi na odseku neke brandenburške pehotne divizije severno od Krivega Roga so vzplamteli 14. novembra hudi boji. Sovražni premoči je uspelo grenadirjem, da so obdržali svoje postojanke, čeprav so Sovjeti prodrli do do višine poveljstva nekakega polka in so jo napadali z dveh strani. Topništvo je podpiralo grenadirje pri njihovi uspešni obrambi ter uničilo štiri sovražne bojne vozove. Tudi drugod so topničarji čisto prav iz-

bičine sestrelili številne tanke. Krvave boljševiske izgube so bile velike, zlasti pri sunku neke protiletalske čete, ki je z granatami svojih lahkih topov povzročila veliko určevanje napadalcevih vrst. Na odseku brandenburških grenadirjev so utrpeli boljševiski izgubo 55 oklepnikov, 57 nadaljnjih pa na odseku neke bližnje SS oklepne grenadirske divizije.

Nedaleč od tod so boljševiski že pri prvem dnevnem svitu navajali na položaje neke južnomemške oklepne divizije. Po silnem bojnem ognju vseh topov in metalecev min vseh kalibrov so pričele štiri sovjetske strelske brigade, ki jih je podpiralo 80 tankov, svoj napad proti položajem nekake udarnega bataljona, ki so ležali med dvema vasema, za katere so se bili srđiti boji. Bataljon se je ubranil pred sovražno premočjo in pri tem izločil iz boja več oklepnikov. Sovjeti so se nato zaleteli v nemške oklepnike in pehoto, ki so pričeli s protinapadom. V hudih tankovskih bojih, ki so se razvili, so imele nemške posadke zlasti zaradi svojih boljših strelcev velike uspehe. Zaradi podpore topniškega ognja in ognja težkih metalecev granat je nemški protinapad pridobil na ozemlju. Ta dan je uničila južnomemška oklepna divizija 32 sovražnikovih bojnih voz. 900 boljševiskov je obležalo mrtvih na bojišču, mnogi nadaljnji pa so bili ujeti.

Samo 14. novembra so torej boljševiski izgubili na področju brandenburške pehotne divizije, južnomemške oklepne divizije in obeh SS divizij skupno 199 jeklenih kolosov.

Sovjeti proti mašim državam

Berlin, 18. nov. DNB. Članek moskovskih »Izvestij« pod naslovom »Vprašanje zvez majhnih držav v Evropi odstranjuje še poslednje dvome, kako daljnosežno so se Angleži in Amerikanci uklonili boljševiskom na moskovski konferenci.

Sovjetski list piše med drugim, da se pojavljajo v angleški javnosti številni glasovi, ki na svoj način tolmačijo stališče sovjetske vlade v zvezi z moskovsko konferenco. Tako so izjavili posebno komentatorji angleških tednikov, da se je sovjetska vlada izrazila popolnoma sporazumno z ustanovitvijo »Zvez majhnih evropskih držav po vojni.« Sovjetsko stališče k temu vprašanju se ne opira, tako nadaljuje list, »na kakršna koli teoretska razmišljanja, temveč se opira na konkretna in praktična dejstva. Po končani vojni bodo nastale negotove razmere in se bo gotovo izvajal na majhne države pritisk, da se jih napoti k vstopu v eno ali drugo skupino držav. Na koncu moskovskih razgovorov se je sovjetsko odposlanstvo popolnoma jasno izrazilo proti ustanovitvi takšnih zvez, da že pravočasno prepreči umetno tvorbo takšnih državnih skupin. Tako s sovjetskega stališča v inozemstvu ustanovljene begunske vlade niso dovoljno povezane s svojimi narodi. Tako utegne biti, da te vlade in vsi ukrepi, ki jih bodo izvedle, ne bodo odgovarjale željam njih narodov. Zato je s sovjetskega stališča ne samo predčasno, ampak naravnost neprimerno, da že sedaj skušajo tvoriti kakršne koli zveze ali združenja majhnih narodov. H koncu izjavlja list, da so odgovorni londonski krogi pri reševanju kompleksa teh vpra-

šanj pokazali kaj malo dobre volje, da bi se strinjali z zaključki moskovske konference, in da v Angliji še vedno vlada mišljenje, da je potrebno, da se postavi po vojni nasproti Sovjetski zvezi neke vrste »sanitetska meja.«

To, več kot odkrito pisanje »Izvestij« je najbolj dokaz, kako je ravnal Stalin z Edenom in Hullom v Moskvi. Torej še ni bil storjen niti najmanjši dogovor o obstoju in varnosti majhnih držav, temveč je bila sklenjena edino popolna izročitev Evrope boljševismu. Namig, da je postavitev neke vrste »sanitetske meje« iluzija, podčrtava posebno jasno moskovsko namero, da se ne zaustavi pred mejami majhnih narodov. Prav tako jasne pa so tudi izjave lista proti begunskim vladam. Kako lahko te izjave razumemo, nam je svojetasno dovolj dokazala usoda baltskih držav.

Bolj jasno kot v tem članku ni bila še nikoli izražena volja po boljševisiranju Evrope. Prav tako jasen pa je odgovor Evrope: Ne fraze ali časopisni članki iz Moskve ali Londona ne bodo oddolžili usode Evrope, temveč zgolj orožje na bojiščih!

Berlin, 18. nov. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja, da so bili pri nedavnem velikem sovjetskem napadu na bojišču pri Smolensku uporabljeni prvič tudi deli tako zvane poljske divizije »Tadeus Kosziusko«, ki so po kratkih borbah strnjeno prešli k nemškim četam.

Proč s slepomišenjem!

Cenjeni gospod urednik!

Vljudo prosim, da mi oprostite, da se obračam na Vas in na Vaš list. S pisem članka »Suum cuique« S. dr. B. se strinjam v tem oziru, da nisem bil naročnik Vašega lista in sem tudi jaz članke pod naslovom »Nemogoče in počešča« o dr. Borisu Pecu bral pri sedcu. Ker me samega bole zadeve enega dela naše inteligence, se obračam na Vas, da Vam povem, kaj tudi mene nadleguje v moji »anima nationalis«.

Ves čas namreč že zastopništem v listih primerne izjave in resolucije, da so razne zveze in organizacije obračunale na dostojen način s tistimi, ki so se priključili komunističnim zločinom in sedaj uničujejo slovensko življenje in premoženje slovenskega naroda v hribih in gozdovih. Pred nekaj tedni ste objavili v svojem listu članek »Glas vestice«, kjer se piše upravičeno vprašanje, ali so razne zbornice: odvetniška, zdravniška, industrijska ter razna društva, kakor na primer Društvo slovenskih sodnikov, izključili iz svojih vrst ljudi, ki prinašajo našemu narodu toliko gorja. Kolikor jaz vem, mi ni dosedaj noben list prinesel nobene objave, da bi bilo katerokoli društvo to že storilo.

Pač pa Vam moram povedati naslednje: ko je v listu izšel dotični članek, so bili nekateri »predsedniki naravnost konsterinirani. Kako sedaj vse to storiti in po kakšnih poslovnih in pravnih pravilih spraviti s sveta to mučno zadevo? Maršiko si je tudi zaželel, da bi bilo najbolje, če bi šel pokrajinske uprave izdati okoliščine in tako »uradno« prisilili odobro k temu »mučnemu« dejanju. Toda te okoliščine od nikoder ni bilo in upajmo, da je tudi ne bo. Nekateri organizacije pa imajo med komunisti zelo mnogo članov, so zato zelo vidne in se ne bodo mogle izogniti javnemu zanimanju. Zato so na lastno pobudo storile nekaj. Ker imajo razna društva svoja razsodišča, naj pač ta povedo svoj pravdorek. Seveda pa se mora za takšno obdobje v okviru društva izvesti vse točno po pravilniku, ki ga ima vsako razsodišče. Zastopnik takih razsodišč pa je med drugim tudi ta, da se mora obdolženec poprej zaslišati, predno more razsodišče izreči svoj sklep. Zato mora razsodišče pisмено povabiti obtožena na zaslišanje in seveda je izredna težava s tem, da predsednik razsodišča, ki je večinoma častljiva starejša oseba, pač ne more oditi osebno v gozdove in hribe in tam poiskati obtožena, da ga zasliši — zlasti pa se v časih, ko tolovajši v gozdovih sodi že nekdo drugi, na pa tak arhivar s spisom pod pazduho. — Kaj tedaj storiti? Pri tem je prišla tem gospodom zelo pametna misel v glavo: povabilo obtoženo bodo poslali po pošti in pošta bo seveda vrnila vabilo z navedbo, da je naslovjenec odločeval »neznane« kam. Zastopnik razsodišča se bo nato že osebno pozanimal na politiji, če je imenovan svoj odhod v hribe prijavil na ta način, da se je pri politiji odjavil... Za vsak slučaj bo treba stopiti nato še na anagraftski urad, kjer bodo tudi potrdili, da obtožene ni odjavljen... Društvo bo tako imelo spis, da je »obremenjenec« člana svoje organizacije dalo pred razsodišče, vsa stvar pa je nato v spisih obležala, ker obtožene ni mogel priti na zaslišbo.

Ali se Vam ne zdi, gospod urednik, da se takemu ravnanju pravi: nepošteno slepomišenje. Namesto, da bi take organizacije in znak protesta proti takim svojim tovarišem sklicale izredne sestance ali pa obne zbornice, kjer bi bili taki člani »per acclamationem« pogonani iz vrst zbornice in združb, se skuša sedaj vse storiti, da se taka — vsaj družabna obsodba — tako po stranskih poteh lepo izpelje v čisto drugo smer — čisto po pravilih »zlate sredine«.

»Osvobodilna fronta« širi po svojih letakih trditve, da so med prvimi pristopili v njene vrste razni zastopniki slovenske kulture. Resnično je član Društva slovenskih književnikov Josip Vidmar celo predsednik Izvršnega odbora Osvobodilne fronte. Kaj je napravila med našim ljudstvom Osvobodilna fronta, je znano tudi že ljubljanskim zastopnikom »slovenske kulture« in njenih ustanov. Ne vem, ali je Društvo slovenskih književnikov Josipa Vidmarja črtilo iz svojih vrst, vendar pa bi bil že čas, da »slovenska kultura« z najpoklicnejšimi ustanovami na čelu javno obsodi vse razvaline slovenske kulture in njihovega povzročitelja — komunizem na Slovenskem. Kdo bi bil bolj poklican, da to obsodbo na prvem mestu podpiše, kakor ravno čuvrji slovenske besede s P. S. Finkgarjem in Otonom Zupančičem na čelu... P. A.

Pravosodni inspektorat v Ljubljani

Ko je bilo zaradi prepičlega teritorija ukinjeno Vrhovno sodišče v Ljubljani obnemu z Vrhovnim državnim tožilstvom, je prevzel najvišji pravosodni položaj Pravosodni inspektor, čigar delokrog obsega vrhovno nadzorstvo nad vsem pravosodjem, to je nad vsemi sodišči, državnimi pravdnimi in tem podrejenimi zavodi, ter odvetniško in notarsko zbornico v smislu vseh tozadevnih zakonov. — Za Pravosodnega inspektorja je bil imenovan gosp. kasacijski svetnik dr. Josip Fiešinger. Pravosodni inspektorat posluje v uradnih prostorih prejšnjega Vrhovnega sodišča v Prečkovi ulici št. 3 (palača Mestne hranilnice).

OBVESTILA PREVODA

Sporočilo trgovcem. Skupna nabavna in prodajna združba v Ljubljani, Dunajska cesta 12, sporoča vsem trgovcem, ki so od nje prejeli krompir za delitev konzumentom, da ji najkasneje do po-

»Zastopniki slovenskega naroda«

Komunistična glasila so pred časom objavila imena članov Vrhovnega plenuma slovenske Osvobodilne fronte in jih z velikim pompom proglasila kot zakonite in edino upravičene predstavnike slovenskega naroda. Iz dobro poučenih virov smo sicer zvedeli, da je Edvard Kardelj dal objaviti ta imena v glavnem zato, da bi bila članom zaprta pot nazaj in da bi bili primorani ostati med komunističnimi tolpami. Kdo so prav za prav ti zastopniki in zastopnice slovenskega naroda? Natančnejša analiza imen kaj kmalu odkrije, da so to znani ljudje, ki so že pred vojno imeli opravka s policijo zaradi komunističnega revolucionarnega udejstvovanja. Osvobodilna fronta je torej kratkoročno diktila kot slovenske narodne predstavnike funkcije komunistične stranke. Po do sedaj ugotovljenih podatkih so imeli opravka s predvojnimi oblastmi zaradi komunističnega udejstvovanja sledeči člani Vrhovnega plenuma:

Baebler Aleksij, preganjan od policije zaradi komunističnega rovarjenja, ki kot vodilni član komunističnih mladinskih organizacij;

Brecelj Marjan, komunistični agitator in raznaševalec komunistične literature iz bivše Avstrije v Jugoslavijo; Brilej Jože, pobegli seminarist, znan predvojni policiji kot komunistični agent;

Fajfar Tone, znan policiji kot zastopnik krščanskih socialistov v komunistični partiji;

Kardelj Edvard, preganjan od policije kot voditelj komunistične stranke v Sloveniji;

Kidrič Boris, preganjan od predvojne policije kot voditelj komunistične mladine;

Kidrič Zdenka, žena Borisa Kidriča, preganjana od predvojne policije kot sodelavka svojega moža;

Klopčič Mile, znan predvojni policiji kot dopisnik slovenskih komunističnih listov v Združenih državah Severne Amerike;

Kocbek Edvard, prav tako znan po svojih zvezah s komunistično stranko že pred vojno;

Kopitar Jože, delavec, že prej kaznovani komunist;

Kraigher Boris, že prej kaznovani komunist;

Končina Milan, iz škofijskih zavodov izključen zaradi komunističnega rovarjenja;

Krivie Vlado, preganjan od policije zaradi komunizma že pred vojno;

Kveder Dušan, komunist, ki je imel že pred vojno opravka s policijo;

Lampret Jože, župnik, že prej preganjan in kaznovani komunist tako od politične, kakor od cerkvene oblasti;

Lubej Franc, vodja taborskega Sokola, imel že pred vojno opravka s policijo zaradi tihotapljenja čeških komunistov v Jugoslavijo;

Maček Ivan iz Zadobrove, že prej zasledovan od policije zaradi komunizma;

Maček Polde, sorodnik Ivana, enako kakor prvi;

Mazovec Jože, iz Vevč, že prej zasledovan od policije zasledovani komunist;

Novak Franc, ljubljanski trgovec, policiji že prej dobro znani komunist;

Ocepek Angela, delavka, že prej zaprta zaradi komunizma;

Dušan Pirjevec iz Tacna, imel že pred vojno opravka s policijo zaradi komunizma;

Rupena Mara, učiteljica, imela opravke z ljubljansko policijo zaradi komunizma že pred vojno;

Cinizem komunističnega kolovodje

Boris Kidrič, sin univerzitetnega profesorja dr. Franca Kidriča, je ljubljanski policiji dobro znan že iz časov predvojne Jugoslavije kot protidržavni rovar. Bil je tedaj preganjan, a na žalost se je vedno našlo veliko »uglednih« ljudi, ki so intervenirali za pokverjenega fanta in ga spravljali na svobodo. Sedaj pa — strmitel! — se je v svojem oktobrskem govoru ob zasedanju komunističnih delegatov kar naenkrat razodel pred komunistično javnostjo kot največji pobornik bivše Jugoslavije in njene razpadle vojske. Cinizem komunističnega poglavarja pač ne pozna nobenih meja. Med drugim pravi namreč v svojem govoru:

»Komunistična partija je bila tista, ki je že spričo nemškega napada na Jugoslavijo organizirala na tisoče in tisoče dobrovoljcev. Komunistična partija je poslala v vrste dobrovoljcev, ki so se hoteli v okviru bivše jugoslovanske armade boriti, tudi svoje najboljšje funkcionarje...«

Tako hoče sedaj Boris Kidrič prikriti tedanje razkrojevalno delo komunistične stranke v bivši jugoslovanski armadi in

Stopar Viktor, delavec, imel opravka s policijo zaradi komunizma že pred vojno;

Sentjurc Lidija, žena Sergija Kraigherja, bila zasledovana od ljubljanske policije zaradi komunizma že pred vojno;

Slander Mica, delavka iz Sv. Pavla pri Prebodu, že prej zasledovana komunistka;

dr. Vavpetič Lado, že prej znani komunist, ki se je vtihtopil v »Zbor«;

dr. Wilfan Jože, odvetnik in Kranju, že prej od policije zasledovani komunist;

Ziherl Boris, že prej zaradi komunizma obsojen;

Semič Stane-Daki, bil komunistični dobrovoljec v Španiji;

Leskošek Franc, bil zaprt zaradi komunizma že pred vojno.

To so »zastopniki in zastopnice«, delegirani od slovenskega naroda v slovenski parlament. Škoda, da ni dr. Vito Kraigher, načelnik komunistične obveščevalne in propagandne službe, pristavil k imenom članov še te zgoraj navedene podatke! Pa še sam bi lahko opisal svojo lastno zgodovino, ki se je tudi v glavnem sukala okrog prizadevanja ljubljanske policije!

Krivi preroki

Jezus je seveda navezal svoje oznanjevanje na razširjeno pričakovanje, da bi pokazal novemu spoznanju pot skozi ta pragozd prerokb. Elija, ki bi imel priti pred sodo sveta je bil že tukaj v osebi Janeza Krstnika (Mt. 17, 10...). Pričakovano božje kraljestvo je res blizu (Mt. 4, 17), je sredi vas, v vas samih (Lk. 9, 27). Vidljivo se prikaže: Še v tem rodu, ko bodo mnogi izmed poslušalcev že živeli, pride Sin človekov (Mt. 10, 23); to pomeni po razlagi Luke in Marka, da pride božje kraljestvo z močjo (Lk. 9, 27; Mk. 8, 38). Da, »poslej bodete videli Sina človekovega sedeti na desnici Vsemogočnega in priti na oblaki neba.« (Mt. 26, 64). Tako ga vidi tudi umirajoči Štefan kot nebeskega zmagovalca Bogu na desnici (Dej. ap. 7, 56), tako vidi Razodetje, ki je v zvezi z obeti Jezusovimi (Mt. 24) trdno prepričan, da bo povzdignjeni Gospod odslej vladal in dokazoval svojo končno zmago za spoznanje vseh na sodni dan, — ali za njega vedeti, to je Oče pridržal sebi. (Mk. 13, 32).

Po tem vidimo da je to sprememba starega pričakovanja. O tem bomo še govorili.

Kako težko so se celo učenci navedli drugače misliti, vidimo že po tem, da so še na potu k vnebohodu spraševali Gospoda po novi ureditvi. Dobili so isti, samo da se osebnosti odgovor: »Ne gre to vam, da bi vedeli čase in prilike« (Ap. dela 1, 7). Saj je celo Pavel v svoji rani dobi, za razliko od 2 Tim. 4, 6 — dasi tega ni trdil — upal, da še sam doživi sodni dan. (1 Tes. 4, 15).

Kako lahko je torej razumeti, da so bile židovske množice še močno v čaru starih adventističnih domnev! Ono so čitalo stara židovska skrivna razodetja, si jih po svoje tolmačili, in pritisk na židovski narod je seveda samo pospeševal upanje, da pride nenadoma prekrat.

Tesalončani na primer so s tako gorečnostjo pričakovali prevrata, da se je nekaterim sploh že zdelo nesmiselno, da bi se sploh hodili za svojimi opravki. (2 Tes. 3, 6—12). Pavel je moral nastopiti proti temu, ker so se sklicevali na neko besedo, ki bi jo bil bajle on izrekel. V nekaterih praksijskih spisih so tudi sledovi o pričakovanju konca za bližnji čas. V nauku dvanaestorice apostolov, v tako imenovanih Klementinskih spisih, in več kje druge.

»Poslanica apostolov« je spis, ki je nastal proti sredini 2. stoletja na krščanskih tleh, pa je ves prepreden z drugačnimi nazori; on določa rok za konec »med binokstimi in praznikom presnecne« leta 130. Drugi spisi, na pr. »Vnebohod Izaije«, opisujejo Antikrista (kakor že Razodetje) s »potezami Neronovimi in pravijo, da je on vestnik bližnjega preokreta. Prerokinji montanistovske sekte Maksila in Priska sta trdila, da sta deležni zasebnega razodetja in sta razlagali: Čez pet let bo; pa v mestecu Pepuca v Mali Aziji.

Podobno je bilo pri proslavi tisočletnice rimske države leta 244 — zavoljo »1000 let države miru. Tudi Avgustin je bil nekoč v čaru tega občutka, pa se ga je rešil in je pisal prijatelju Hleslihu: »Mnogi smo že mislili, da je konec časa blizu, pa smo se varali, in mnogim se bo še naprej tako godilo.« Prav je povedal.

Leto 1000 po Kristusu je bilo tudi tako kritično, ker je bil šel ključ za simboliko »1000-letja« Kristusovega Kraljestva po Razodetju v izgubo; saj pri židih vidimo, da nadomestuje čisto 6 ali 7 ali 360 let tisti »tisočak« v istem smislu. S temi leti izražajo »spolnoto čas« ali vse neizračunljivo dolgi »rok konca«. Mnogo drugih primerov srednjeveških prerokb je zbral znani zgodovinar I. Dollinger. So zanimive, a jih nimamo v slovenskem jeziku.

Poleg razglatih duhov je bilo tudi več svetih mož in žen, ki so pod vtiom svetovne in cerkvene zgodovine ter hrepnenja po odrešenju zašli na napačen tir. Tukaj se spominjamo prerokove besede: Moje misli niso vaše misli, in kakor je nebo višje nego zemlja, tako so moje misli višje kakor vaše misli. (Iz. 55, 8).

Samo dve teh srednjeveških prerokb omenjamo posebej, pa ne morda zaradi njune vrednosti, ampak ker se še sedaj včasih pojavljata in delata zgago. Ne mislim na prerokbe, ki so bajle od svete Odilije; saj ona prerokb sploh ni zapustila, stari življenjepisci to popolnoma izključujejo. Pač pa na bolj otroške narave učinkuje tako imenovana »malahijanska prerokba«, ki jo je bajle v 12. veku napisal irski duhovnik Malahij. (Se nevedno so adventisti trdili, da je to — »katoliška prerokba«.) Ta prerokba namalja vrsto papežev od l. 1143 naprej s navoljimi besedami za posameznika. Ker je spis seveda časovno omejen, saj ima vse svoj kraj, bi moral svet, ako bi bilo to res prerokba, danes za gotovo verjeti, da ostane do konca sveta le še za 6 papežev časa. (To bi se bilo vsekakor dovolj, da dočakamo pred tistim strašnim rokom smrti kakor so jo že naši predniki.) Brez ozira na to pa, da bi prišli v nasprotje s sv. Pismom, ki ne dopušča preračunavanja, je že davno znano, da je bila slovita »prerokba« skrupulana proti koncu 16. stoletja s posebnim namenom. Zato so tudi simboli za papeže, ki so že bili, prav dobri zadeti, ono, kar je šele pozneje prišlo, pa je nemisel: Včasih se kaj nekako ujema, navadno pa je neumno ali smešno.

Prav tako zanič je prerokba o »prihajajočem velikem vladarju«, res čudno slaba zmes politične tendence in verskega fantaziranja, da je res žalostno, da se je kdaj našel duhovnik, ki je spravil tako reč med ljudstvo. Spodobne in resne knjižarne te budalosti sploh nimajo več. (Dolje.)

Bivši sokolski prvaki v OF...

V vodstvu OF so se podredili komunistom tudi razni bivši sokolski prvaki. Kakšne so bile že dolgoletne zveze teh sokolskih prvakov s komunisti, pa naj pojasni naslednja dogovodivčina iz l. 1938:

V letu 1938, je bil v Pragi zadnji vsokolski zlet. Na ta zlet so šle tudi velike skupine Sokolov iz Beograda, Zagreba in iz Ljubljane. Iz Ljubljane je prišlo približno 500 Sokolov: to slovensko sokolsko skupino sta vodila sodnik Jože Rus in Lubej, danes oba člana IOOF. Ko so se sokolski vlaki iz Prage vračali čez Kotoribo v domovino, sta beograjski in zagrebški vlaki lahko brez vseh težav potovala naprej, slovenski ljubljanski vlak pa ni smel odpotovati in je moral z vsemi sokolskimi potniki na obmejni postaji stati nad tri ure. Bivša jugoslovanska policija v Kotoribi je bila obveščena, da pelje ljubljanski sokolski vlak s seboj agente kominterne, ki so v Pragi sedli na ta vlak in se pod napačnimi imeni in potnimi listi peljejo v Slovenijo na svoje delo.

Vse pa je bilo organizirano na ta način: sokolski vlak je pod vodstvom Jožeta Rusa in Lubeja odpeljal v Prago nekaj nad 450 potnikov, doma vidiranih sokolskih potnih listov pa je bilo nad 500. Pod tistimi potnimi listi Sokolov, ki niso odpotovali iz Slovenije, so se nato vračali domov agenti kominterne, ki so bili kot taki znani celo češki policiji.

Tako sta sedanja člana IOOF Jože Rus in Lubej bila že tedaj l. 1938, komunisti in opravljala naloge po odredbah kominterne.

Božidar Jakac v svoji novi funkciji

Slikar Jakac, salonski komunist, ki je ob zlomu Italije odšel med komunistične tolpe, je sedaj za svoje kulturne zasluge dobil posebno častno mesto v komunistični stranki: poverjeno mu je ilustriranje »Slovenskega poročevalca« in komunističnih bonov, ki ropajo ljudi njihovega premoženja in jih spravljajo na beraško palico. Res, slikar Jakac je visoko napredoval! Najbrž so morale biti storjene zelo tehtne intervencije in priporočila, da je dobil tako odlično mesto. Ilustrator »Slovenskega poročevalca«! S tem je enako počaščen, kakor so počaščeni njegovi tovariši iz ljubljanskega gledališča, ki smejo prirejati pod dolejnjskimi k-

zoleci gledališke predstave. Razlika je le ta, da se po končanih predstavah ne zbira več v kaki ljubljanski gostilni, temveč izsiljujejo od kmečkih gospodinj razkošne pojedine. Tako nam je znan dogodek blizu Vinske gore, kjer je morala kmečka gospodinja po vasi zbirati mast, maslo in jajca, da je napolnila z razkošnim kosilom nikoli site žlečode nekdanih članov ljubljanskega gledališča. Tako se zdaj ta nikoli sita ljubljanska kulturna svojat podi po Dolenjski in izžema dolejnjskega kmeta.

Res, gledališka umetnost se je vrnila v slovensko deželo, kakor to paradokso naziva »Slovenski poročevalec«.

Zasluzen konec komunističnega krvnika

Pri Planini je bil zajet komunistični »preiskovalni sodnik« sodni pripravnik Ivan Polovič

Ljubljana, 19. novembra. V okolici Planine je bil obnemu z osmimi drugimi tovariši ujet Polovič Ivan, prosluli komunistični sodnik, stanujoč v Ljubljani, Beljaška ulica 30/II, po poklicu sodni pripravnik. Polovič, ki je bil rojen dne 28. avgusta 1911 v Kočevju, je bil pri komu-

nističnih tolpah preiskovalni »sodnik«. On je tisti, ki je v zadnjem času pri Ribnici odredil pokolj 74 poštenih in zavednih slovenskih fantov. Pri Planini je bil Polovič za svoje strahotne zločine na mestu kaznovan. — Podrobnosti bomo objavili v jutrišnji številki.

GOSPODARSKE VEŠTI

Zdravstvena služba našega socialnega zavarovanja

Zdravstveno službo pri Zavodu za socialno zavarovanje in njegovih krajevnih organih izvršujejo zdravniki za splošno zdravilstvo in za važnejše stroke. Izdatki za zdravniško službo, všteti stroške za vzdrževanje ambulatorijev in zdravljenje zobovja so znašali 2.4 milij. lir. Število zdravnikov je znašalo konec leta 1942. 87, nadalje je bilo zobozdravnikov 12. Pokrajina je bila razdeljena na 59 zdravstvenih okolišev, od tega 12 v Ljubljani. Pomožno zdravstveno službo je izvrševalo 22 nameščenecv v ambulatoriju Zavoda.

nedeljka, 22. t. m. vrnejo vse odrezke za krompir in sporočilo zalogo istega.

Obnem obveščamo konzumente, da naj čimprej dvignejo krompir, ker odrezki št. 1, 2 in 3 zapadejo v soboto, 20. t. m.

Zdravniki so lani izvršili naslednje število ordinacij: za splošno zdravilstvo 126.015, za posebne stroke 133.316, obiskov na domovih zavarovancev pa je bilo 4887. Prvih ordinacij je bilo izvršenih za splošno zdravilstvo okoli 48.000, za posebne stroke pa 56.000.

Izdatki za zdravnike so znašali 1.55 milij. lir in je torej na posameznega zavarovanca odpadlo 58.56 lire.

Izdatki za dajatve, zdravila, bolnišnice, zdravniško službo, vzdrževanje ambulatorijev, zobno nego, zdravilišča in za nadzorovanje bolnikov je bilo 10.8 milij. lir in je bila najvažnejši izdatek hranarina v znesku 4.255 milij. lir, torej na člana 160.51 lire. Izdatki za zdravila in zdravilne pripomočke so znašali 1.4, za bolnišnice in klinike 1.66 milij. lir.

Zasluzek srbskih delavcev v Nemčiji. Denarna nakazila srbskih delavcev, ki delajo v Nemčiji, so dosegla že vsoto 150 milij. din.

„Svetovi“ naročniki naj zadnji dve knjigi, Kako si pridobim prijateljev in Slovenske starosvečnosti, vzamejo čimprej v upravi „Sveta“, Kopitarjeva 6.

Stanovanjski najemniki in njih vprašanja

Mnoga vprašanja stanovanjskih najemnikov so zadnji čas postala aktualna. V tem članku naj ne bo govora o statistiki vseh stanovanj, ki jih sedaj premore Ljubljana, tudi ne o stanovanjih, ki ne odgovarjajo najenostavnejšim načelom moderne stanovanjske higijene, ko je v mestu in na periferiji še mnogo stanovanj, ki jih ne moremo uvrstiti pod rubriko »stanovanje za človeka«, marveč so bolj podobna kletem in hlevom. Mala stanovanja, to so eno- in dvosobna stanovanja, so tako rekoč prenatrpana, saj stanuje v njih dostikrat po deset in še več ljudi. Povprečno pa lahko računamo, da stanuje v enosobnih stanovanjih do pet, v dvosobnih pa še več ljudi, ki ne kakor slanki zdrenjeni v take sobe. Po najnovejši statistiki je bilo konec leta 1942 v Ljubljani 8036 eno- in 7420 dvosobnih stanovanj. Poznavalci stanovanjskih prilik so mnenja, da stanuje v teh stanovanjih najmanj do 70% ljubljanske prebivalstva.

Stanovanjski najemniki so deloma organizirani. Njih društvo ima po dobrohotnosti predsednika Združenja javnih namestencev dr. J. Hubada svoj društveni prostor v omenjeni Zvezi v Wolfovi ulici št. 10, kjer je društveni tajnik g. prof. Zupan vsem strankam vedno na razpolago vsako soboto od 16 do 17. pravi tako tudi društveni predsednik g. I. Kisovec. Oba društvena funkcionarja radevolje dajeja strankam vsa pojasnila o stanovanjskih zadevah.

V Ljubljani je okrog 25.000 stanovanjskih najemnikov, žal jih je pri društvu prav malo organiziranih, toda ljudje iščejo podporo pri tej organizaciji, kadar so v sili in potrebi. Društvo stanovanjskih najemnikov zastopa tudi interese podnajemnikov, kateri tvorijo v mestu znatno armado. Novi člani pristopajo k društvu, kadar potrebujejo raznih nasvetov in ko so v sporu s hišnimi lastniki, ali v zadregi, ko ne morejo dobiti primerne drugega stanovanja.

Zaradi uvidenosti hišnih lastnikov, pravilnega razumevanja sedanjih prilik in dobrohotnega postopanja mnogih najemnikov se vsi nespornostmi in spori, katerih število ni veliko, običajno rešijo zadovoljivo brez intervencije sodišča.

Društvo ne obstaja samo zato, da posreduje v zadevah posameznikov, ampak deluje v najožjem stiku s merodajnimi oblastmi v zaščito interesov stanovanjskih najemnikov. Edina želja društvenega odbora je, da bi njegovi resnišni socialni akciji bil dan potreben poudarek tako, da bi imelo za seboj mnogoštevilno članstvo, ki naj bi vedno organizacijo gnetlo pa tudi moralno podpiralo. Mesečni prispevek je malenkost: le eno liro.

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapisih

Odmev pomilostitvenega akta

Pomilostitveni akt vrhovnega komisarja Rainerja je našel povsod v vseh slojih slovenskega poštenega naroda najkrajši in najglobljeji odmev in je bil povsod s hvaležnim odobravanjem sprejet. Pomilostitveni so bili mnogi politični jetniki, pa tudi osebe, ki so bile obsojene pred italijanskim vojaškim vojnim sodiščem zaradi raznih kršitev protidraginskih in drugih odredb. Pomilostitveni so bili tudi mnogi politični obsojenci, ki so se nahajali po raznih kazniščih v Italiji.

Megleno in černo vreme

Južno, megleno in prav černo vreme traja dalje. Mnogi si želijo sonca in bi radi videli, da bi pritisnil zmeren mraz, ko da brodi po brozi in blatu. Jug počasi jemlje sneg. Barometer se od dne do dne lahno dviga. V petek zjutraj je že dosegel stanje 768,6, znatno nad normalo. Tudi dnevna temperatura je višja od prejšnjih dni. Dvignila se je za spoznanje. V petek je bil zaznamovan jutranji temperaturni minimum +1°C, v četrtek dnevni maksimum +3,6°C. V zadnjih 24 urah je dežomer na univerzi zaznamoval 0,8 mm padavin. Rosilo je iz megle. V petek je bilo močno oblačno.

Posestne izpremembe v novembru

Reich Antonija, tovarnarjeva soproga v Ljubljani, Poljanski nasip 6, je z darilno pogodbo odstopila v last: svoji doletni hčerki Majdi Reichovi njivsko parcelo št. 296 kat. občina Udmat v izmeri 695 m² v vrednosti 17.375 lir in svojemu sinu inž. Reichu Antonu njivsko parcelo št. 295 kat. občina Udmat v izmeri 600 m² v vrednosti 15.000 lir. — Čermak Alojzij in Ana, posestnika v Zgornji Zadobrovi, sta prodala Ivanki Dermasti, gostilničarki v Šmartnem ob Savi, parcelo št. 428-5, njiva, k.o. Zadobrova, v izmeri 400 m² za 5000 lir. — Kadunc Alojzij, posestnik v Stranjski vasi pri Grosuplju, je prodal od svojega zemljišča v k. o. Stranska vas: Feliks Urbačiču, krojaču v Grosuplju in njegovi ženi Ani parcelo št. 999-11, njiva, v izmeri 549 m² za 8235 lir ter Janezu Zitniku in ženi Antoniji, posestnikoma v

Nečedne manipulacije s kolki

Letos januarja so na železniški direkciji prišli na sled premetenim manipulacijam že rabljenih kolkov, ki so bili nalepljeni na povzetenih. Uslužbenec Franc S. je kemičnim potom brisal žige s teh kolkov, ki jih je odlepljal s povzetih, hranjenih v uradu za kontrolo dohodkov. Te nečedne manipulacije je, kakor je pozneje dognala revizija, izvajal od lanskega februarja do konca letošnjega januarja. Pribavil si je na ta način kolkov v nominalni vrednosti okoli 24.000 lir. Raznim interesentom je prodajal te kolke po nominalno vrednost. Prodajal jih je, kakor je sam priznal, za 1500 lir. Manipulacijam niso mogli takoj priti na sled, ker se je uslužbenec znal skrivati. Šele ko je bilo vplomjeno v arhiv, kjer so bile shranjene priznanice o plačanih povzetinah, so izsledili nepoštenega manipulant. Ta je nekaj kolkov prodal tudi neki trafikantini za 251 lir. Pred malim kazenskim senatom je bil uslužbenec S. letos junija obsojen zaradi teh nečednih manipulacij na 5 mesecev strogega zapora in 100 lir denarne kazni. Trafikantinja pa na 500 lir denarne kazni oziroma na 25 dni zapora. Trafikantinja je napravila revizijo na apelacijsko sodišče za-

Za današnji dan

Koledar

Sobota, 20. listopada: Feliks Valoa, spoznavalec in ustanovitelj reda; Edmund, kralj in mučenec; Agapij, mučenec.

Nedelja, 21. listopada: Marijino darovanje; Gelazij, papež; Albert, škof in mučenec.

Dramsko gledališče

»Kovaratvo in ljubezen« — Red Sobota. Ob 16.

Operno gledališče

»Orfej in Evridika« — Red B. Ob 16.

Kino Union

»Ljubezen v poletju« — Predstave ob 15.30 in 17.30.

Kino Sloga

»Bratec ti moj« — Predstave ob 15 in 17.

Lekarniška služba

Nočno službo imajo lekarnice: dr. Piccoli, Bleiweisova c. 6; mr. Hočevan, Celovska c. 62 in mr. Gartus, Moste, Zaloška c. 47.

Perovem parcelo št. 999-12 v izmeri 840 m² za 12.600 lir. Kvadratni meter je bil po 15 lir. — Vrhovec Albin, posestnik in gostilničar v Ljubljani, Borštnikov trg št. 3, je prodal Ivanu Jarcu, posestniku v Logu pri Brezovici, travniško parcelo št. 1376-1 k. o. Log v izmeri 1245 m² za 3744 lir.

Nesreče pri padcih in druge nezgode

Na Zaloški cesti št. 105 stanujoča ključavničarjeva žena, 31 letna Elizabeta Pregljeva si je v Selenburgovi ulici poškodovala nogo. Neznani avto je je podrl na tla. — V Povšetovi ulici št. 19 stanujoča zasebna uradnica, 27 letna Alojzija Kregarjeva, se je pri padcu hudo poškodovala. — V Zgornji Šiški je bila povožena 79 letna zasebna Ana Jenkova. Dobila je poškodbe na glavi. V levi palec se je vsekla 53 letni kurjač Mihael Vizjak. — Stojan Vene, 17 letni akademik, si je pri padcu zlomil desno roko. — Raznašalka časopisov, 79 letna Marija Krašovec je bila v Florijanski ulici povožena. Poškodovana je po vsem životu. — V ljubljansko bolnišnico so bili pripeljeni tudi mnogi poškodovanci in ponesrečenci z dežele. — Posestnika žena Ivanka Debečeva na Brezovici pri Ljubljani je v sredo zverbalivala petrolejko ob gorečem stenu. Petrolej se je vžgal, nastala je eksplozija in plamen je ženi požgal las. S hudimi opeklinami po glavi je bila prepeljana v bolnišnico. — Eroletni sintek železniškega delavca Ivan Biderman v Čušperku je padel na vroč štedilnik ter hudo opeknil po obrazu in prsih. — V Mlačevem je s koleca padel in si zlomil desno nogo 35 letni monter Janez Štrus. — V Prezerju pri Borovnici je v domači kuhinji padla in si zlomila levo roko 4 letna hčerka delavca Peršinova. — Hudo poškodovana je bila posestnika hči, 20 letna Zinka Sterletova iz Starega trga pri Rakeku.

Dramsko gledališče

Sobota, 20. novembra, ob 16: »Kovaratvo in ljubezen«. Red Sobota.

Nedelja, 21. novembra, ob 16: »Normanski junaki«. Premiera. Izven. Cene od 22 lir navzdol.

Ponedeljek, 22. novembra: Zaprti.

F. Schiller »Kovaratvo in ljubezen«. V tej drami je prikazana razlika med aristokratskim in meščanskim svetom, borba med poštenostjo in kovarstvom brezvestnih kristolovcev, razlika med socialnim redom ene in druge kaste in ljubezen kot edino in poslednje oznanilo človeške svobode. Zasedba vlog bo običajna.

Opozorjamo na premiero zgodovinske drame Henrika Ibsena »Normanski junaki«, katere prva uprizoritev v letošnji sezoni bo v nedeljo. Dejanje se dogaja v 10. stol. na Islandskem, v času, ko je prihajala prodirati krščanska vera v severne dežele. V delu je obravnavana usodna moč sovraštva med posameznimi rodovi Vikingov in blažilna moč krščanstva. Delo bo režiral M. Skrbinek.

Operno gledališče

Sobota, 20. novembra, ob 16: »Orfej in Evridika«. Red B.

Nedelja, 21. novembra, ob 16: »Thais«. Izven. Cene od 22 lir navzdol.

Ponedeljek, 22. novembra: Zaprti.

Ch. W. Gluck »Orfej in Evridika«, opera v 5 slikah. Osebe: Orfej — Golobova, Evridika — Vidaličeva, Amor — Ribičeva, Dirigent D. Zebre, režiser C. Debevec, koreograf inž. P. Golovin.

Premiera pomladne bajke »Snežurčica«, bo prihodnji teden. V tem delu Rimski-Korsakova je podana povezanost človeštva s narodo in njenimi večnimi zakoni. Osrednja oseba je Snežurčica, hčerka Pomladne vile in deda Mraza, njeno hrepenenje po ljudeh in ljubezni in zanj usodni dotik z ljubavnim žarom in sončnimi žarki. — V glavnih partijah: Vidaličeva, Poljanarjeva, Mielnikova, Golobova, Lupša, Popov, Poličeva, B. in M. Sanein. Dirigent N. Štrifof, režiser R. Primožič, koreograf P. Golovin.

Radio Ljubljana

dnevni spored za 20. november:

8.30 Jutranji koncert — 9 Poročila v nemščini — 12.30 Glasbeni uvod — 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini — 12.45 Koncert za razvedrilo izvajaja radijski orkester, vodi dirigent D. M. Siljanec — 14 Poročila v nemščini — 14.15 Popoldanski koncert — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Popoldanski koncert — 17.45 Gospodinsko predavanje — 19 Koncert sopranistke Pavle Lovsetove — 19.30 Poročila v slovenščini, napovedi sporeda za naslednji dan — 19.45 Mala medijera — 20 Poročila v nemščini — 20.10 Veseli konec tedna — 21.40 Prenos iz Beograda — 22 Poročila v nemščini — 22.10 Glasba za lahko noč.

Poizvedovanja

Šop ključev sem izgubila od Okrožnega urada do Vodenkovega trga. Poštenega najditelja prosim, da jih odda pri vratarju ZSZ.

Dotična gospa, pri kateri je lani meseca aprila-maja g. Pepi Dlobet shranil gorjeter in aparat, naj javi svoj cenjeni naslov upravi »Slovenec« proti nagradi. Za uslugo prosim lastnik, ki nima kaj obuti.

Foršek Mihaela, rojena 22. 8. 1926, je šla od doma 14. oktobra 1943 k svoji teti v Strahomer. Na poti se jo prijel banditi in jo odpeljali v Velike Lašče. Komur je kaj znane o njej, naj sporoči to njeni materi Foršek Mariji, Na Polaru 50, Ljubljana.

Za mladino in odrasle!

Knjiga o žudežih in skrivnostih zveznatega neba

Zanimivo branje tudi za odrasle je

»Potovanje v vesoljstvo«

Napisal Pavle Kunaver

Obsega 126 strani s številnimi fotografijami zvezd, sonca, planetov itd.

Cena vezani knjigi L. 42.—

Ljudska knjigarna v Ljubljani

Pred škofijo 5 — Miklošičeva 5

radi krivde in kazni, državni tožilec pa priziv zaradi preizkušnje kazni. Vrhovno sodišče je ugodilo reviziji trafikantini in jo popolnoma oprostil, ugodilo pa je prizivu državnega tožila ter uslužbenca S. zvišalo prvotno kazen od 5 na 7 mesecev strogega zapora.

Dnevne novice

Pastoralna konferenca duhovščine mesta Ljubljane bo v sredo, 24. novembra, ob 3. Krišanske moške kongregacije vabimo, da se polnoštevilno udeležijo proslave drugega glavnega praznika naše kongregacije v nedeljo, 21. nov. 1943. Zjutraj ob pol 7 sv. maša s skupnim obhajilom, svečer ob 5 slovesen shod: sprejem novih članov, govor in pete litanije Matere božje. Po shodu darovanje za namene družbe. — Predstojništva M. dr.

„Svetovi“ naročniki naj zadnji dve knjigi, Kako si pridobim prijateljev in Slovenske starosvelnosti, vzamejo čimprej v upravi „SVETA“

Kopitarjeva št. 6

Petrolej za november. Mestni preskrbovalni urad bo delil nakaznice za petrolej za mesec november tako, da pridejo na vrsto v ponedeljek, 22. novembra upravičenci z začetnicami A—C, v torek, 23. D—F, v sredo 24. G—I, v četrtek, 25. J in K, v petek, 26. L—N, v soboto, 27. O in P, v ponedeljek, 29. R—S, v torek, 30. T—V, v sredo, 1. decembra, Z in Ž ter v četrtek, 2. decembra, zamudniki. Petrolej bo urad nakazoval samo po tem razporedu vsak dan od 8—10 in od 15—17 v Mahrovi hiši na Krekovem trgu 10-I. Po tem načinu razdeljevanja bo vsakdo dobil nakaznico brez dolgega čakanja. Zato stranke opozarjamo, naj se ravnaajo po abecednem redu in naj ne pridejo kar vse že prve dneve po nakaznici, ker bi sicer morali ljudje čakati v mrazi veči.

Nova mladinska knjiga s slikami »Nosan in Zalka«, slikala in napisala Konča Abadič, je pravkar izšla v Mladinski založbi, Stari trg 30.

Vsa radio popravila vam točno, strokovno in v jamstvom ter s predhodnim pregledom in proračunom izvrši tvrdka Philips-Radio, Ulica 8. maja 6.

Višji trgovski tečaj v Ljubljani sprejema kot redne slušatelje-leone one dilake-nje, ki so dovršili višje razrede srednje šole ali pa redni Enoletni trgovski tečaj. Vpisovanje se vrši že naknadno. Prospekt na razpolago Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Domobranska 15.

Mladost in starost boste razveselili, če boste darovali

za Miklavža

boga: o ilustrirano, zanimivo in poceni knjigo

»IVANHOE«

delo W. Scotta več kakor 200 slik

Vsaka knjigarna vam lahko postreže z njo in tudi

uredništvo

»SLOVENCA«

Srednješolske, ki nimajo letov rednega pouka, lahko koristno uporabijo svoj prosti čas, da se pridijo praktičnih strokovnih predmetov: strojeplaja, stenografije, knjigovodstva, korespondence, jezikov itd. Novi tečaj se prične v ponedeljek, 22. novembra. Izbra predmetov po želji. Učnina nizka. Vpisovanje dnevno. Podrobne informacije: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Domobranska 15.

Važno za vsakogar sedaj in v bodoče je znanje knjigovodstva, korespondence, stenografije, jezikov, strojeplaja itd. Temeljiti pouk se vrši v specialnem tečaju. Izbra predmetov po želji. Vpisovanje dnevno. Informacije daje: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Domobranska 15.

Plite naš Uran čaj, prirodno aromatično mešanico iz domačega cvetja in izbranih zelišč.

Nedeljsko zdravniško delurno službo bo opravljala od sobote od 20 do ponedeljka do 8 zjutraj mest. zdrav. dr. Jožica Zitko, Ploščnikova 13, tel. 47-64.

Dva konja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ulici 12. Dražba bo v ponedeljek, 22. 11. m., ob 10 na dvorišču mestne pristave.

KULTURNI OBZORNIK

Herman Melville, Beli kit

Založba Plug si je dala nalogo, izdati izbrana dela iz domačega in svetovnega slovstva, in sicer po štiri redne knjige na leto. Kot drugo letošnje redno knjigo je izdala ameriškega pisatelja iz prejšnjega stoletja Hermana Melvillea najlepše delo Beli kit kot delo, ki je doseglo najvišjo stopnjo tako v vsebinski vrednosti kakor tudi v kakovosti zunanje opreme. Knjiga ima tudi podobo pisatelja Melvillea.

V pregledni uvodni besedi nas prevajalec Griša Koritnik seznanja s pisateljem in njegovim pomenu v ameriški književnosti ter še posebej z delom Beli kit (Mouy-Dick), ki je kot prvo njegovo delo prevedeno v slovenščino. Iz te uvodne besede spoznamo življenje (rojen 1819 v New Yorku, umrl 1891 kot neznan carinski uradnik prav tam) in delo velikega in pomembnega pisatelja, ki je sicer tudi že za svojega življenja slovel v Ameriki, toda v vsej njegovi veličini ga je domači deželi odkril in pokazal šele višje stoletje kulturni angleški svet po pisateljevi smrti, tako nekako v času prve svetovne vojne. Da niso bila njegova dela brana in priljubljena tako

kot njegovih prednikov, pustolovskih pisateljev Stevenson, Conrado ali Jacka Londona, je bilo krivdo to, da so ti njegovi predniki Melvillea prekašali v prikazovanju napetih zgodb in grmadenju bogatih pustolovskih doživljanj, ko po njih posebno blagata množica. Zato se je pa Melville bogato oddolžil izobraženstvu, ko je grmadenje zunanjih doživljanj in pustolovskih dogodivščin zamenjal z globokimi razmišljanji in slikanjem človeške notranjosti.

Tako je tudi prevedeno delo Beli kit, Melvilovo najbolje delo in tudi edinstveno tovrstno delo v vsej svetovni književnosti, da je v resnici opravičen in potreben njegov prevod v slovenščino. Saj je Beli kit nekakšen Melvilov Faust, njegov najboljši in najgloblji pomorski roman, kakršnih nima ne ameriška ne svetovna književnost. Delo se je pisatelj tem bolj lahko posrečilo, ker je bil nad sedem let tudi sam pomorščak in prebrodil v tistem času vsa morja, od Atlantskega prek Indijskega v Tihoo in Južno morje.

Glavna zgodba se v Belem kitu suče okrog lova na kite in še posebej na skrivnostnega belega kita. Da bi prav

tega ujel, se je zaklel kapitan Ahab, ker mu je že nekoč prav beli kit odtrgal eno nogo in ga tako pohabil, da je ne samo telesno, marveč tudi duševno odselej postal posebej, ki na vsak način hoče doseči svoj življenjski cilj — belo počast v morju. Toda usoda mu ni naklonjena; namesto da bi mornar pogubil kita, pogubi kit njega, njegovo ladjo, čolne in vsa posadko.

To je prav za prav tudi že vsa zgodba Belega kita. Kakor je tedaj na zunanji kratki in revni z dogodki, tako je tem bolj pomembna in zanimiva v tem, kako Melville popisuje in označuje glavne osebe Ahaba, njegove častnike in celo nekaj posameznih mornarjev, kako na drobno zna popisati lov na posameznega kita ali na kite, ki plavajo v trumah. Prav tako so odlično prikazani trenutki največjih nevarnosti na morju in nič manj niso zanimivi opisi raztelesenja kitov, opisi naravnih pojavov na globokem morju, srečanj s tajnimi ljudmi in podobnih doživljanj. Vse pa daleč prekaša oris izredne, kat diže in demone postave kapitana Ahaba, ki je na pol blazen, mož nenačuden, skoraj nadčloveški dejanj, ko premaga celo nadnaravne sile, ki se mu v življenju stavijo nasproti.

Da, v nadnaravnih, demonskih in mističnih svet sega Ahab s svojimi dejanji, s svojo nadčloveško voljo, ki pa se na koncu vendarle prikaže šibkejša

kot so naravne in nadnaravne sile v vesoljstvu. Nenavadno močno je prikazana moška moč mornarjev, a vse prekaša Ahabova sila in volja do zmage nad skrivnostni morja in sveta sploh. Mističnemu občutju v romanu pa se pridružujejo tudi globoke domislje, globoka razmišljanja o človeku in naravi, razmišljanja, ki z njimi Melville sega tudi v onostranstvo in se tam sreča tudi z Bogom samim in s posmrtnim življenjem. Nič čudnega, saj nadnaravno in demonsko občutje sega že v naravno življenje mornarjev in ga vseskozi prepleta, kajti postav mornarjev so nenavadne, do neke mere idealizirane in njihovo vsakdanje življenje, njihovi boji in zmage segajo v romantični in mistični svet. Res, da so nekatera poglavja manj zanimiva, a to pravi nič ne zmanjšuje celotne vrednosti te edinstvene umetniške epike z morja. Lov na kite nam ni nič bolj upodobil kot Melville! Med to edinstveno epsko dogajanje pa je pisatelj vrnil vse polno domislje, aforizmov, pa tudi precejšnjo vrsto zbadljivih opazk, satire in pristnega mornarskega humorja. Prav tako moramo omeniti kar odlična strokovna razpravljanja, ki naletiš nanje in govore o morju in njegovem živalstvu, se dotikajo zemljepisnih vprašanj in obravnavajo trgovino, promet itd. Med stvarne opise iz življenja mornarjev in mor-

skega življenja pa pisatelj duhovito vpleta tudi prikazovanje praznovanja in vraž, ki so jim podvrženi mornarji, posebno kitolovci. Zato pa ni nič redkega v romanu tudi poučevanje, da bi razblinil take in podobne izrodke mornarske domislje. Nad vse to in mimo vseh drugih dogodkov in opisov pa ti na koncu ostane najbolj pred očmi nepozabna postava divjega in napol blaznega kapitana Ahaba, saj roman doseže svoj višek prav v trenutkih Ahabovega pogina ob trikatnem poskusu, da bi ujel in uničil belega kita.

Delo je pisano v prvi osebi kot pripovedovanje mornarja Izmaela, ki ob Ahabovi katastrofi ostane živ. Zato je očitno, da je v delu premnogo avtobiografskih črt, posebno pa opisov in doživljanj, ki jih je doživel pisatelj sam na svojih popotovanjih po širnih svetovnih morjih.

Prevod Griše Koritnika je prav lep in sočen, le nekaj pravopisnih nedoslednosti bi bilo treba odpraviti. Tudi zunanja oprema ustreza obljubam, ki jih je založba Plug postavila ob svoji ustanovitvi: je razkošna in moderna. Pa se vendarle vprašujemo, ali je tako razkošje danes ta dan umestno, saj pri današnjem pomanjkanju in težkih razmerah na ta način knjiga ne more do revnejših slojev. A prav ti duševne hrane najbolj potrebujejo. — F. J.

Džingiskanovi Mongoli na pohodu

Le prav neznatno majhen je bil krog tistih mož, za katere velik del teh zakonov ni veljal. V tem krogu so bili največ mladostni Džingiskanovi prijatelji. Njim je ostal vedno zvest in jim ni nikdar odrekal svoje naklonjenosti. Dalje so spadali v ta krog tisti častniki, ki so kdaj v bitki zastavili svoje lastno življenje in tako rešili Džingiskana pred smrtjo ali ujetništvom. Ti izbranci so imeli toliko predpavic in v taki meri, da so se morali zdeti drugim Mongolom kot bogovi ob prestolu najvišjega boga. Ti Džingiskanovi prijatelji so smeli — kako nepojmljivo odlika in prednost — stopiti v vladarjev šotor, kadar koli so hoteli. Kadar koli so delili plen, so imeli ti prijatelji v nasprotju z tako ostrimi določili o pravični razdelitvi plena, izredno, kar neverjetne predpavice. Seveda je Džingiskan dobro poznal svoje fante: dobro je vedel, da prav najboljši in izbrani možje nikdar ne morejo biti to, kar so krotke živali v veliki čredi, ampak prav nasprotno, da so gotovo najpomembnejši, najdržavnejši in največji srbotežili. Zato je prav dobro vedel, da bo gotovo še kdaj doživel, kako ga bodo ti njegovi izbranci, ki se še zdela ne dajo krotiti kakor navadni vo-

jaki na lepem polomili. O tem je bil trdnje prepričan, kakor o tem, da je dvakrat dve štiri. Vedel je, da bo prej ali slej ta ali oni zagrešil že karkoli. In kaj naj bi tedaj storil? Nerodno bi bilo izbrance kaznovati. Še bolj nerodno pa bi bilo ne kaznovati jih in tako dopustiti, da bi zrasli njemu samemu čez glavo. Poleg tega pa bi s tem spravil v slabo voljo vso vojsko. Kaj naj bi torej storil?

In Džingiskan je iznašel res domiselni izhod. Za svoje izbrance je izdal posebno določilo: Osemkrat in ne večkrat smejo člani izbranega kroga prestopiti ali prelomiti katero koli odredbo ali zakon, pa zaradi tega ne sme niti vrabec živniti. Če pa napravi izbrance svoj deveti prestop, ne sme začevati le vrabec, ampak celo vsa teža zakona zadene tudi prečnega izbranca.

Še več drugih značilnih zakonov je dal Džingiskan prav zaradi globokega in izčrpnega poznanja človeške duše za časa svoje vladavine objaviti. Tako je na primer odredil, da naj vsakdo, ki s surovostjo povzroči pregodni porok ali splav, plača za kaznen toliko glav živine, kolikor mesec je star zamelek. Izredno so tudi bile kazni, določene

za požrešnost pri jedi za zanemarjanje gostoljubnosti in za posege med dva dvobojujoča. Za vse take primere so bile določene sila visoke in hude kazni.

Cudovite pa so bile zlasti emernice, ki jih je vladar določil za takomenovani sodni postopek. Tako je predpisal, da velja vsako dejanje za nedvomno dokazano le tedaj, kadar je bil storilec pri početju samem zasačen ali pa, če je sam prostovoljno dejanje priznal. Posredna dokazana pot s pomočjo indicij stvarnih dokazov, ni bila veljavna in jo niso smeli v sodnem postopku uporabljati. Prisega moškega je veljala več ko ženska. Izpovedi sužnje so imeli veljavo pred sodiščem, če je suženj kot priča lahko svojo izjavo dokazal, tako na primer, da je pri očitku tatvine tudi pokazal ukradeno blago. Mlajše sužnje niso smele pričevati niti za niti proti gospodarju, če so imele razmerje z njim. Seveda je Džingiskanova zakonodaja poznala nekatere danes nam popolnoma nerazumljive določbe. Tako je bilo na primer strogo prepovedano, da bi se komu pri jedi v tuji hiši zaletelo. Še bolj strogo je bilo prepovedano, da bi se kdo, vstopajoč v knezov šotor, dotaknil praga. Nekatera določila pa izdajajo, kako strašno umazani — druge besede zato pač nimamo — so bili Mongoli.

Zanje je namreč veljala osnovna

zapoved: »Vse je čisto, nič ni umazano«. Strašni umazanci so bili ti »gospodarji zemlje, o tem ne moremo dvomiti. V njihovi zakonodaji je namreč zadela slehernika smrt, če se je kopal v reki ali če si je pral v njej svoja oblačila. Kože in kožuhe so morali nositi na eebi vse dotlej, dokler se jim niso popolnoma ogulili in razcefrali ter v koščkih odpadli z života.

Prav v zvezi s tem pa je zanimivo, da se je Džingiskan hudo zanimal, da bi dvignil število rojstev. Tako je z zakonom odredil, da mora priti na deset šotorov najmanj ena poroka na leto. Dalje je določil, da morajo biti žene in hčere vseh podložnikov vladarjem in njegovim sinovom, kadar koli se jim zljubi, na uslugo.

Tako vidimo, da so v tej zakonodaji bila združena najvišja človeška spoznanja in najgloblja modrost, polna izkustev z najpreprostejšo zagovodnostjo in z najgroznejšim barbarstvom. Te razlike so se v tej zakonodaji takorekoč dotikale druga druge, kakor se dotikata noč pa dan. Posebno modrost pa je ta neotesani vladar pastirjev dokazal s tem, da je zavzel čudno brezbržno stališče do najrazličnejših verstev, s katerimi je prišel v dotik, ko je podjarmil tolike dežele in narode. Nikjer ni preganjal vere in njenih zunanjih izrazov. Dokler so mu narodi priznavali, da je pozemski svetni

gospodar, vladar zemlje on — Džingiskan — in mu niso odrekli potrebnih časti in priznanj, mu je bilo čisto vseeno kakšnega boga so častili, kako so ga imenovali in na kakšen način in s kakšnimi sredstvi so ga molili.

To načelo verske strpnosti je pomagalo Džingiskanu marsikdaj v najtežjih trenutkih in lahko rečemo, da je prav ta strpnost zanj dobila več bitk, kakor pa njegovi jezdeci in njihovo orožje.

Za verske odnose med Mongoli samimi pa je že dal osnovo v zakonodaji, saj je odredil, da svečeniki, umetniki in učenjaki ne plačujejo davkov. Hkrati pa je za duhovnike dal pristavek, da ne smejo imeti državnih služb in da ne morejo biti državni uradniki. Izvedel je nekakšno ločitev cerkve od države. Dolga stoletja preje, preden je zahodni svet spoznal ta pojem.

Kasneje, mnogo kasneje, ko so že vladali njegovi pravniki, je pa razpadlo ogromno mongolsko cesarstvo prav zaradi verskih razprtij in zmed. 700 let pozneje pa so živeli potomci tega tako ponosnega rodu osvajačev klavirno in zanemarljivo življenje. Stevilno svečeništvo, ki ga je bilo skoraj toliko kakor peska v puščavi Gobi in ki je bilo nenasitno kakor kobilice, ga je izžemalo in ga še izžema.

(Dalje.)

Iz dela in življenja — od tu in tam

S Spod. Stajerskega

Obsodba žrnoborizancea. Pred mariborskim sodiščem se je moral te dni zagovarjati gostilničar Frane Cerjak iz Korene pri Mariboru. Obtoženec je bil zaradi skrivnega zakola živine obsodjen na leto dni zapora in 500 RM denarne kazni. Z njim so bili obsodjeni z zaporno in denarno kaznijo tudi vsi kupovalci mesa.

Koncertna prireditelj v Mariboru. Mariborska podružnica Stajerskih umetnikov in ljubiteljev umetnosti je priredila 18. t. m. v dvorani mariborskega Kuzina koncertni večer. Na sporedu so bila predvsem Regerjeva in Schubertova dela, katera so izvajali domači umetniki pod vodstvom profesorja Hermanna Frische.

Sprejem v stranko. V soboto, 13. t. m., je bilo v prostorih Stajerske domovinske zveze v Mariboru veliko zborovanje, na katerem so bili sprejeti v stranko novi člani, katere je takoj zapisregel okrožni vodja Knaus.

Odlikovanje delovnih strankin. Funkcionarjev. V okviru slavnostne prireditve, ki je bila te dni v Mariboru, je okrožni vodja Steindl razdelil več odlikovanj, katera je Führer podelil delovnim strankinim članom na Spodnjem Stajerskem.

Negode. Pri vožnji s kolesom se je ponesrečila Regina Selan iz Maribora. Pri padcu si je poškodovala levo roko. V Brsternici pri Kamniku je plaz zemlje podsl pomožnega delavca Janeza Timprana. Pri padcu s kolesa je zadobil težje poškodbe na glavi mariborski mizar Maks Pliberšek. Uradnici Kristini Bacanala iz Maribora je spodrsnilo na ulici. Pri padcu si je zlomila nogo. Težje poškodbe je nadalje zadobil Frane Vatič iz Župeče vasi. Ponesrečenec je padel pri vožnji s tovornim avtomobilom. Ana Razboršek iz Slivnice pri Mariboru si je pri padcu zlomila levo stegno. Konradu Fridlu iz Rogoze je pa padel tram na nogo in mu jo zlomil. Vse ponesrečenec so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Iz Hrvaške

Varčevanje s kurivom in električnim tokom. Zaradi varčevanja s kurivom in električnim tokom je zagrebška mestna občina odredila, da morajo vsi zagrebški gostinski obrati dvakrat tedensko praznovati. V ostalih dneh bodo gostilne in točilnice ter okrepčevalnice odprte od 8 zjutraj do 8 zvečer, restavracije pa od 9. ure zjutraj do 9 zvečer. Kavarne bodo morale tedensko praznovati en dan. V ostalih dneh bodo odprte od 7. ure zjutraj do 8. ure zvečer. Trgovine bodo po tej odredbi morale biti zaprte vsak petek. Pekarne in mlekarne bodo ob petkih odprte samo od 7. ure zjutraj do 11. ure dopoldne. Odredba o praznovanju gostinskih in trgovskih obratov se

ne nanaša na trgovine s sadjem in zelenjavo ter na trafike.

Imenovanje novih velikih županov. Zaradi imenovanja dosedanjega velikega župana dr. Heferja za ministra za narodno gospodarstvo je imenovan na njegovo mesto za velikega župana v Osijeku in za Baranjo ing. Azančajič. Za velikega župana v Travniku je imenovan štabni vodja ustašev v Mostarju Babič, za velikega župana v Sarajevu pa dr. Kulenović.

Istočasno živi pet rodov

Nič ni tako čudnega, če doživi prababica rojstvo kakega pravnuka. Bolj čudno pa je, če hkrati živi pet rodov. V nekem nizozemskem listu je bila te dni fotografija družine, kjer je videti prababico v družbi njene hčere, vnukinje, pravnukinje in prapravnukinje, ki ji je šest tednov. Prababica ima pravkar svoj 92. rojstni dan in ima 11 poročenih otrok, ti imajo 46 otrok, njih potomcev pa je 137.

Nova knjiga o Sovjetski Rusiji

Nedavno je izšla v Helsinkih v švedskem jeziku nova knjiga, ki se bavi na poseben način z razmerami v Sovjetski Rusiji. Pisateljica knjige, Leta Rudnicka Jarosynska, je švedska državljanka, po krvi pa je Poljakinja. Ko so pridrvele rdeče armade na Poljsko, je bila s hčerjo na svojem posestvu v vzhodni Poljski in ni več mogla pobegniti. Tako je prišla v oblast Sovjetov. Pisateljica piše, da so bili navadni vojaki rdeče armade še kolikor toliko znošni, dasi so bili robati, vendar so imeli še malce občutka do svojega bližnjega. Njeno stanje pa se je poslabšalo, ko je prišla v roke GPU. Pisateljica jako dramatično opisuje svoj beg v Lvov in bivanje v tem mestu, kar je trajalo nekaj mesecev. — V Lvovu so rdeči oblastniki vsak dan huje nastopali in povzročali nesrečni ubežnikom nepopisno trpljenje. Pa še kolikor toliko normalnem življenju v Lvovu, ki po zasedbi, se je pohujšal teror kmalu do neznošnosti, in tudi za inozemce, ki so skušali pobegniti iz tistih krajev. Pisateljica poroča o lakoti in neskončni bedi, piše o delovanju brezbožnikov, o preganjanju in deportacijah in drugih brezmejnih grozovitostih. Knjiga ima naslov: »Mit mōte med Rōda Armen« — »Moje srečanje z rdečo armado«.

Kadilci pospešujejo »zimsko pomoč«

Slehermi Francoz, ki dobi kadilsko izkaznico, mora plačati 10 frankov za francosko zimsko pomoč. Ker je v Franciji 12.900.000 vpisanih kadilcev, bo država dobila 129 milijonov frankov za pomoč revnim pozimi.

Velikansko najdišče zlata v Venezueli

Skupina rudarjev v Venezueli je odkrila velikanski zlat rudnik pravilnega bogastva. Nekaj delavcev si že zdaj vzame vsak dan za 20.000 boliviarjev zlata iz tega najdišča. V okolici je izbruhnila prava pravcata norost na zlato. Več ko 2000 ljudi je prišlo iskat zlato.

Eksplzijska nesreča na Finskem

Nedavno je nastala eksplozija v Turkuju (Aboju) v nekem velikem industrijskem podjetju. Pri tem se je podrl 20 metrov dimnika, ki je visok 62 m, in porušeno so poškodovale tvornico in stroje in ubile pet delavcev. Nesreča je brzkone nastala zato, ker se je v dimniku nabralo preveč plina.

V Bolgariji so vožnje z avtomobili še enkrat dražje

Tarife za avtomobilsko izvožke v Bolgariji so se podvojile. Za prvih 400 m stane vožnja 40 levov, za vsakih nadaljnjih 100 m pa 4 leve več. Za čakanje je treba izvoška plačati 120 levov na uro.

Usoda brodolomcev

Posadka nekega argentinskega tovornega parnika je morala zaradi poškodovanega stroja zasilno pristati v zalivu enega od otokov Hermadee. Ta posadka je doživela eno najbolj modernih robinzonjad. Ko so se člani posadke razgledovali po otoku, so najprej mislili, da je neobljuden. Nenadoma pa se je pojavila napol gola, le z vlakni pokrita skupina belih možkih. Pripovedovati so začeli čudovito zgodbo, ki se je začela pred 16 leti, ko je bil parnik »Rembrandt« s 76 potniki odplul iz Melbourneja, pa ni nikoli prispel na svoj kraj. Ladija se je bila blizu otočja Hermadee ponesrečila in le 13 ljudi se je rešilo in zateklo na mali otok. Med temi 13 osebam je bilo 6 članov posadke, neki žrnosameriški rudar, dve deklici iz Melbourneja, neki duhovnik, 14letni kapitanov sin in neka Argentinka s štiriletno hčerko. Ti brodolomci so dobili dovolj živeža in pitne vode na otoku. Iz parnikovih ostankov so mornarji postavili dve baraki. Ko so si uredili življenje, so sklenili, da bodo ustanovili državo in sestavili ustavo. Za kraljico so izvolili štiriletno hčerko Argentinke. Vlada je sestojala iz kronskega sveta, ter mu je predsedoval duhovnik. Ko je bilo kralju Lindi 15 let, se je sama udeleževala kronskega sveta, ko pa ji je bilo 16 let, se je poročila s kapitanovim sinom Jurijem. V dobi 16 let trajajoče Robinzonjade se je družba pomnožila za šest otrok iz zakona kraljevskega para in obeh mornarjev, ki sta se bila poročila z deklicama iz Melbourneja. V tem času je le en član te družbe umrl, tako da je bilo ob času, ko so jo »odkrili« člani posadke argentinskega parnika, 18 belih otročancev. Vsi so izjavili, da jim je jako dobro in ne želijo, da bi se vrnili v civilizacijo.

79. Ob vodi je zagledala Marijo in psa. Strmela sta v potok, ki je potuhnjeno grgal mimo travnikov. »Mar me nič ne slišiš? Pravim, kaj ti je, da te je kar čez noč zmanjkalo v gradu.«

Novo orodje za iskanje

Jezerska policija v Curihu uporablja že nekaj časa za iskanje električni magnet, ki ga je iznašel neki stražnik, in ki z njim potegnejo iz vode do 30 kilogramov težke kovinske predmete. Pri tem pa pomaga tudi posebno vodno globinsko zrcalo, ki je z njim videti prav do dna jezera. Doslej so s tema dvema pripomočkoma potegnili že mnogo ukradenih ogrodič koles, dalje ročnih blagajnic in izgubljenih kovinskih predmetov iz Curiškega jezera in iz rek Limat in Ahi.

MALI OGLASI

CVETJE po najnižji ceni se dobi pri Baloh, Kolodvorska 18.

SOP KLJUČEV se je našlo na Tyrsevi cesti. Dobe se v upravi »Slovenca«.

DRUŽABNICA Rdečim družabnicam od 20 do 30 let, ki bi se preselila s slovensko družino v Trst. Za potovanje potrebni dokumenti se preskrbe. Ponudbe s sliko na upravo »Slovenca« pod znakom »Družabnice« št. 7574.

VSA RADIO POPRAVILA vam točno, strokovno in z jamstvom ter z predhodnim pregledom in proračunom izvrši tiskar »Philips-Radio«, Ulica 3. maja št. 6.

SPALNICA in jedilnica - poceni napravljen v gostilni - Celovška c. 72, vsak dan od 3 do 5 pop.

KRMILNO PESO prodaja Gospodarska zveza v svojih skladiščih v Maistrovi ulici št. 10.

KADILCI Cigarete primanjkuje. Kajenje škoduje vašemu zdravju. Edina rešitev - odvadite se kajenja z našim zdravilnim, preizkušenim sredstvom »Nikotinol«. Prodaja: Jugopotent, Gosposvetska 1.

POLNOJARMENIK mizarske stroje, 15 ml kabla, 80 HP elektromotorje kupi. Trnovski pristan 20.

GALOŠE, SNEŽKE Zaradi prevelikega navela sporočamo cenj občinstvu, da do nadaljnjega galoš in pa snežke ne sprejemamo v popravilo. Naknadno sprejemanje bo objavljeno. »Ciril-Metoda« ulica 71.

SIVALNI STROJI pogreznjivi, šivajo naprej in nazaj, krpaajo, vežejo, stalno na zalogi pri »Triglav«, Resljeva cesta 16.

KINO SLOGA 27-30

V nizu lepih filmov, ki jih predvajamo, bo užitek za vsakogar, kdor bo videl film z najprejstvejšo vsebino

»Bratec ti moj«

Izza dobe pesnikov Rimunda in Grillparzerja. Sodelujejo najboljši umetniki: Hans Holt, Hermann Thimig, Marie Harell, Winnie Markus, Jane Tilden, Paul Hörbiger. Režija: Hans Thimig. Dunajska filharmonija. PREDSTAVE ob delavnikih ob 15 in 17. ob nedeljah: 10.30, 13.30, 15.30 in ob 17.30.

KINO UNION 22-21

Je li mogoče med dvema zaljubljenca gola prijateljstvo? Odgovor vam daje film

»Ljubezen v poletju«

V glavnih vlogah: Winnie Markus, Lotte Lang, O. W. Fischer in drugi odlični dunajski igralci.

PREDSTAVE ob delavnikih ob 15.30 in 17.30.

BREZOVE METLE

držaje za lopate, omela itd., dobite pri Gospodarski zvezi - Bleiweisova 29 in Maistrova 10.

VINSKE SODE

dobro ohranjene, od 100 do 650 l, prodamo, Pirnat Ivana, Cesta na Brdo 14.

REVEN DIJAK

je izobil od Vodnikovca trga do pošte denarito z večjo vsoto denarja. Pošten najditelj se naproša, da jo odda v upravi »Slov.« proti nagradi.

IZGUBILA SEM

v četrti dne 18. t. m. svojo propusnico (Inciassapasse) št. 2171 na ime Jerneje Stefanija, Jarie 18. Poštenega najditelja prosim, naj odda v upravi »Slov.«

MODERNE OPREME

za spalne sobe, politirane, prodam - Cerne Avgust, Ljubljana - Vodnikovca 85.

MOŠKO OBLEKO

in suknjo prodam. - Avenik, Povšetova 3.

IZGUBILA SEM

v četrti dne 18. t. m. svojo propusnico (Inciassapasse) št. 2171 na ime Jerneje Stefanija, Jarie 18. Poštenega najditelja prosim, naj odda v upravi »Slov.«

F. CHIESA

X.

Končno je le mirno zaspala in se zbudila šele, ko je nekdo potrkal na vrata. Bila je Nežika, ki ji je povedala, da jo kliče mati. Ker je vedela že iz izkušnje, da ne more biti nič hudega, saj jo je mati večkrat klicala celo sredi noči, se deklarica ni mudilo. Zazdehala je, si pomela oči, nadela haljo in odgrnila zaveso. Zunaj se je že začelo daniti. Ker je pa Nežika vztrajala, da mora priti takoj, se je končno le odločila in odšla k mamehi.

Ko se je Amarilis prikazala na vratih, se je gospa Marija Luiza nekoliko dvignila z blazin in iztegnila roke: »Oh, draga moja...«

Umolknila je, nato pa velela Nežiki, z glasom, ki se ni zdel več isti: »Proč od tod!... Kaj še iščeš tu?« Sobarica je odšla in zaloputnila vrata za seboj. Gospa pa je začela znova jadicovati. Pripovedovala je o hudih sanjah, ki so jo mučile. »Podaj mi roko, Amarilis. Glej, kako še vsa trepetam...« Zdelo se ji je, da je umrla, toda niso bile čisto mrtve. Peljala se je z avtomobilom po popolnoma neznan cesti med dvema živima mejama, ki

sta bili tako blizu skupaj, da je avtomobil se s težavo in zelo počasi mogel skoziti. »Kaj ti je prišlo na misel, sem dejala šoferju, da si zavozil na to cesto. Brž me odvedi drugam.«

»Gospa,« mi je odgovoril: »saj ne morem. Mar ne vidite kakšen voz imava pred seboj?« Res je bil pred noma mrtvaški voz prvega razreda, poln vencev. Na vsakem vencu je bil črn trak z zlatim napisom. Sorodniki in prijatelji so šli za nama. Bila je brezkončna vrsta avtomobilov. Govorili so: »Uboaga gospa Marija Luiza!... Kajti bil je moj pogreb, Amarilis. Mene so zaprli v črno krsto, ki sem jo videla pred seboj, a zdelo se mi je, kot da prisostvujem pogrebu neke druge osebe. Silno sem si želela, da bi mogla prebrati napise na vencih, ki so bili vsi narejeni iz temnih vijolic. Vse prizadevanje je bilo zaman. Rekla sem: »Amarilis, prosim te, poišči mi nočnice. Pustila sem jih v knjigi na nočni omari...« »Ah, kaj Amarilis!« mi je odvrnila Nežika. »Mar ne veste, da je ni več? Ne veste, da se je poročila?...« Jaz pa sem začela bridko jokati... Potipaj blazino. Mokra je,

kakor da bi bila na dežju. In tudi moj ubogi psiček je jokal kot otrok. Tudi on je vzdihoval: Ni je več... ni je več... A hvala Bogu, ni bilo res. Še si tukaj... Daj, da te vidim, da se te dotaknem... A tudi jaz nisem še umrla. Povej mi, Amarilis, ponovi mi še...

XI.

Amarilis jo je pomirila, da nobena izmed njih še ni umrla, da obe še živita. Nato se je vrnila v svojo sobo in odprla okno. Vreme je bilo lepo; daniilo se je že. Oblike drevov in grčev so polagoma zadobivale srebrno barvo. Nebo je postajalo sivkastomodro. Nekaj trenutkov je stala ob oknu, nato pa se je odmaknila, da se obleče. V hipu pa se je premislila in skočila zopet pod odejo. Hotela je v postelji uživati krasoto prebujajočega se jutra, ki ga je lahko opazovala skozi odprto okno.

Postelja je bila tako obrnjena, da je Amarilis lahko leže opazovala skozi okno drevje, travnike, grčice in celo goze, ki so se izgubljale v daljavi. Opazovala je lahko tudi kos neba in oblake, ki so pluli po njem. Danes je plaval po nebu en sam oblak: majhen otoček bledorumen barve, ki je polagoma kazal svoje zalive in rtiče ter je imel dve ali tri dolinice. polne bledih vijolic in mehkih rožnat izrastek, ki pa se je kmalu odtrgal in izgnil. Kako prijetno je bilo zopet zapreti oči

in ohraniti ljubko sliko tega otočka. Ko jih je zopet odprla, je opazila, da so bile hišice, razpršene v daljavi, že vse osvetljene. Njen pogled se je ustavil bolj v bližini. Opazovala je ukrikljeni vrh ciprese, ki se je rahlo zibal. Mala ptičica je sedla na ta vrh, da bi se zibala in je veselo žvrgolela.

Preveč lepo in sladko je bilo vse to, da bi se mogla popolnoma predajati tem občutkom. In res se je kmalu znova hotel zbuditi spomin na vse velike in male neprilike v domači hiši. Toda rahla meglica spanja je neopazno zagnila žalostne in vesele stvari. Združila je oboje v nejasno bajko, katere potek ni bilo mogoče jasno zasledovati. Amarilis je zopet zaspala. Vsa erečna se je znova prebudila v sončnem utru. Skozi okno je prihajal vonj po jasminu in napolnil sobo. Ko je Amarilis okrenila glavo proti blazini, kakor bi se hotela iznebiti tega vonja, se ji je zdelo, da je tudi blazina prepojena z njim.

Tedaj se je nenadoma spomnila besed, ki jih ji je pred nekaj meseci rekel Aminta in ki se nanje ni še nikoli spomnila: Amarilis se ne bo nikdar zaljubila v nikogar. Ima krasno kristalno srce naše sveta Amarilis... »Kako je nespeten!« — si je dejala. Čudila se je, da so ji te nespetne besede prišle na misel prav zdaj in brez nikake zveze. Vendar pa je takoj spoznala, da je neka zveza. Prav

ta trenutek sladkosti je vzbudil Amintovo izjavo, da jo zanika. Kristalno srce! Kar na smeh ji je šlo, ko si je predstavljala to hladno in trdo stvar sredi te mehko-be. Ne, ljubezni ni občutila. Za nobenega izmed možkih, ki jih je poznala, ji še ni utripalo srce. Ko je ležala na pol ommajena od opojnega vonja, je razmišljala, kako nebeško sladko mora biti, če srce ljubi nekoga, ki to ljubezen vrača z vsem žarom; zdelo se ji je, da bi umrla od te sreče...

Skočila je s postelje, se umila in oblekla. Medtem ko se je česala, je videla v zrcalu Amarilis, kakršna ni marala, ter ji je dejala: »Nespetna si.« Obrnila ji je hrbet. Ker je zaslišala v pritličju glasno govorjenje in tekanje, je odhitela po stopnicah, da bi videla, kaj se je zgodilo.

XII.

Bil je tapetnik z dvema pomočnikoma, ki je prišel zaradi nekega dela, o katerem se je govorilo že mesec dni. Treba je bilo zamenjati papir v salonu z zeleno svilo, ki jo je gospod Pardi naročil iz Švice. Izbral je najdražjo, ne da bi se oziral na to, če je tudi najlepša. Zelena svila; obrobjena naj bi bila z zlatimi pletenci kakor je videl pri grofu Busca. »Toda tudi oprema mora biti v istem slogu.« — »Seveda saj sem že pisal, naj mi pošljete kataloge.«